

Beantwoording vragen Informatiesessie Water 1 november 2023

Op 1 november 2023 was er een Infosessie Water. Naderhand is een aantal schriftelijke vragen gesteld. Deze vragen en de antwoorden staan in dit document.

Partij	Vraag	Antwoord
CU	Kernvraag: doen we genoeg om de doelen uit de KRW te halen?	Er zijn al veel maatregelen genomen. Uit de Tussenevaluatie zal blijken hoever we nog van de doelstellingen verwijderd zijn en wat er aanvullend moet worden gedaan. Dat is onderdeel van het KRW-Impulsprogramma. Wij willen vooruitlopend daarop kijken naar het provinciaal handelingsperspectief en de inzet van instrumenten. Dit is het onderwerp van de toegezegde Statenbrief.
	Integraal werken nodig. Recent in RGW gevraagd hoe dit rond De Eem gaat waar we wel iets doen qua vaarwegbeheer, maar de waterkwaliteit laten liggen cq ondergeschikt is (Anjo Travaille vroeg hier tijdens de infosessie ook al naar toen het over waterveiligheid ging, ook nav versterken Lekdijken). Vraag: werken we echt integraal genoeg, zowel intern als met gemeenten? Kunnen daar voorbeelden van worden gegeven?	Er zijn goede voorbeelden waar integraal goed gewerkt wordt, denk aan dijkversterking en het in samenwerking met gebiedspartijen koppelen van andere belangen zoals recreatie en natuur. Maar ook de gekozen aanpak voor het UPLG en het Ruimtelijk Voorstel is een integrale aanpak, waarbij meerdere provinciale opgaven samengebracht zijn, en besproken met externe stakeholders. T.a.v. van het beheerplan voor de Eem. Het vorige college heeft gekozen om in eerste instantie de focus te leggen op het vaarwegbeheer. Het beheerplan was verlopen. In een op te stellen gebiedsvisie/agenda wordt een brede visie op het gebied gemaakt, waar natuur en waterkwaliteit ook een onderdeel van is. Dit kost meer tijd. Dit is ook als actie benoemd in het nieuwe Beheerplan Eem.
	Heel concrete aanbevelingen van de RLI (Raad voor Leefomgeving en Infrastructuur): integreer je maatregelen in alle beleidsterreinen, stel harde verplichtingen en stuur daarin met oa vergunningen, verminder vervuiling. Quote tijdens de presentatie: "via VTH kunnen we al heel veel doen" - dat vraagt wel dat je, desnoods provinciale, regelgeving hebt die doelsturend is en waarop je kunt teruggrijpen. Hebben we die?	Er is instrumentarium dat ingezet kan worden en onder de Omgevingswet wijzigt dat deels. Vandaar het onderzoek naar het handelingsperspectief en de toegezegde Statenbrief hierover eind Q1 2024. Zoals bij elk instrumentarium gaat het om een afweging om het in te zetten. In de presentatie is aangegeven dat het RLI adviseert dat het nu verantwoord is om zwaardere instrumenten in te zetten. De KRW geeft dit ook aan in Art. 11 lid 5.
	En worden beide Omgevingsdiensten krachtig genoeg aangestuurd op dit specifieke onderwerp?	. Vanuit Delta-aanpak waterkwaliteit en zoetwater en IPO position paper delta-aanpak waterkwaliteit wordt al gewerkt aan het actualiseren van vergunningen. Als we

Partij	Vraag	Antwoord
j		besluiten tot verhoogde inzet van instrumenten zal een deel van de uitvoering hiervan bij de omgevingsdiensten komen te liggen. We geven de omgevingsdiensten in dat geval daar opdracht voor. Dit zal extra capaciteit en financiële middelen vragen.
	De inzamelingsactie van inmiddels verboden middelen werd genoemd: hoe succesvol is dat? Doen agrariërs en hoveniers dat 'vanzelf' of zijn daar prikkels voor nodig? Zijn er cijfers en data mbt aantal 'ingezamelde middelen' beschikbaar?	In de periode 2018-2019 hebben 166 akkerbouwers, fruitteilers, melkveehouderijbedrijven, hobbyboeren en loonwerkers in totaal 3.518 kg aan verouderde gewasbeschermingsmiddelen ingeleverd. Provincie heeft dit gestimuleerd. Het gaat ook om bewustwording dat deze verboden middelen nog aanwezig zijn op het bedrijf. Meer informatie hierover staat op Middelenkast agrariërs succesvol opgeruimd - HDSR
	In de presentatie werden concrete acties genoemd als 'Eigen maatregelen uitvoeren' en 'eigen instrumenten inzetten'. Dat klinkt als logisch, maar zijn wel echt open deuren. Is daar capaciteit voldoende voor?	We hebben bewust deze acties opgenomen in de presentatie, omdat het werk dat de organisatie verzet voor u niet altijd even zichtbaar is als het niet om nieuw beleid, extra middelen of gewijzigde kaders gaat. Voorstellen voor wijziging van de capaciteit verlopen via de P&C-cyclus. Als duidelijk is welke inzet nodig is, hebben we een beeld van de capaciteit die dat vraagt en bij welk organisatieonderdeel. In het eerste kwartaal van 2024 ontvangt u een uitgebreide statenbrief, waarin we meer concreet benoemen welke instrumenten ingezet gaan worden.
D66	Van onderwaterdrainage wordt veel verwacht in het Veenweidegebied. Wat zou een grootschalige uitrol van onderwaterdrainage behelzen, qua watervraag? Is een grootschalige uitrol van onderwaterdrainage op te vangen met gebiedseigen water, of zal de provincie in droge periodes toch moeten uitwijken naar gebiedsvreemd water?	Daar wordt door de waterbeheerders momenteel volop aan gerekend. Hoe meer we via Ruimtelijke Ordening kunnen opvangen hoe minder gebiedsvreemd water nodig is. Maar gelet op de hoeveelheden water die nu nodig zijn en de toename in de toekomst, is en blijft de aanvoer van gebiedsvreemd water nodig. Dit is voor een aantal functies geen probleem, maar voor de kritieke functies, zoals natuur wordt daar in de planvorming rekening mee gehouden.
	Is verzilting al een thema in onze provincie?	Ja, verzilting is een thema, echter de problematiek is minder groot dan in de kustprovincies Zuid- en Noord Holland. Bij zeer lage rivier afvoeren kan het noorden van het Amsterdam-Rijnkanaal zouter worden, dit geldt ook voor de Lek tot aan Bodegraven. Wat betreft verzilting van het grondwater vanuit de zee als gevolg van zeespiegelstijging zijn de effecten in Utrecht niet zo groot. Indirect hebben we wel te maken met de gevolgen van verzilting in de westelijke regio's. Zo wordt zoet water door de provincie naar het westen gevoerd via de Klimaatbestendige Water Aanvoer (KWA; vanaf het Amsterdam Rijnkanaal). Daarnaast kan een gewijzigde waterverdeling in de grote

Partij	Vraag	Antwoord
j		rivieren gevolgen hebben voor de hoeveelheid beschikbaar water in onze regio. Vandaar dat we zowel ambtelijk als bestuurlijk goed zijn aangesloten op de zoetwater regio West. Daarnaast bevindt zich fossiel mariem (oud zeewater) water in de ondergrond onder polder Groot Mijdrecht. Dit brakke water kwelt op en komt op de boezem. In droge zomers neem het zoutgehalte in het watersysteem toe.
	We hebben begrepen dat er een 'geschiktheidskaart' is gemaakt omtrent mogelijke locaties voor woningbouw in de regio. Is daarin ook het beleid van het Rijk meegenomen om 'grootschalige bodemafdekking' zoveel mogelijk te voorkomen, in het kader van bewaken van waterafvoer en voorkomen van hittestress?	Dit is de geschiktheidskaart voor nieuwe woon- en werklocaties voor het grondgebied van de provincie Utrecht, dat in opdracht van de Utrechtse waterpartners (waterschappen Amstel, Gooi en Vecht, Rivierenland, Vallei en Veluwe en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, drinkwaterbedrijven Oasen, Vitens en Waternet en Rijkswaterstaat Midden-Nederland) is gemaakt. In de handelingsperspectieven van dit document wordt ook ingegaan op minder verharding en meer ruimte voor infiltratie en vasthouden van water in de bodem. De kaart is via onderstaande link raadpleegbaar: https://www.hdsr.nl/@164927/geschiktheidskaart-nieuwe-woon/
	Zijn er op dit moment woningbouwprojecten in de provincie Utrecht die onder NAP liggen?	In de viewer van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) is te zien dat grofweg het grootste deel van de provincie Utrecht ten westen van het Amsterdamrijnkanaal onder NAP ligt. In dit gebied en ook in de gemeente Vijfheerenlanden liggen beoogde nieuwbouwlocaties die onder NAP liggen, in het advies richting de gemeenten wordt dit als aandachtspunt meegegeven en wordt aangegeven dat indien er woningbouw plaats gaat vinden dit klimaatadaptief moet gebeuren rekening houdend met de kenmerken van het water- en bodemsysteem.
	In de presentaties ging het veel over de Amerikaanse rivierkreeft, en de schade die deze berokkent aan de kwaliteit van het oppervlaktewater. Is dat beest inderdaad de voornaamste bron van schade en kwaliteitsverlies - want die suggestie werd gewekt - of is de impact van nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen, opkomende stoffen etcetera gemiddeld genomen groter?	Beide zijn zeer relevant. Met te veel stikstof en fosfaat in het water komt de ecologie niet in de goede toestand. Maar we zien ook dat waar deze stoffen geen belemmering zijn de voortuitgang van de ecologie deze wordt gestopt of teruggebracht door de vraat van de rivierkreeften. Gewasbeschermingsmiddelen en opkomende stoffen vormen minder een bedreiging voor de ecologie, maar deze kunnen alleen al door hun gemeten aanwezigheid een negatieve overall score geven.
	In het Transitiefonds is 811 miljoen gereserveerd voor maatregelen in het kader van de KRW - om precies te zijn het herstel van beekdalen op	Het Transitiefonds landelijk gebied is controversieel verklaard door de Eerste kamer. Het budget voor herstel beekdalen is ondergebracht in het Transitiefonds.

Partij	Vraag	Antwoord
j	zandgronden. Is dat geld al beschikbaar, of staat de beschikking ervan ook hier on hold?	Toch kunnen daarop vooruitlopend koploperprojecten ingediend worden voor LNV-begroting 2024. Omdat voor de beekdalen een maatregelenpakket is ingediend, gelijktijdig met het UPLG juli 2023, kunnen voor beekdalen nu ook een of meerdere koploperprojecten ingediend worden.
	Peilverhogingen in het Veenweidegebied zijn een Categorie 1-prioriteit in de verdringingsreeks bij watertekorten. Dit betekent dat, in tijden van droogte, alle andere functies in het landschap (drinkwatervoorziening, beregening kapitaalintensieve gewassen, landbouw, etc) het nakijken hebben. Is deze verdringingsreeks de afgelopen jaren in werking getreden? Verwacht u dat dit de komende jaren vaker zal gebeuren? Kan beter bufferen, vasthouden en vernatten dit risico verkleinen?	In 2022 was er in de zomer sprake van een feitelijk watertekort en is de verdringingsreeks in werking getreden. Bij een toenemende watervraag, zeker in combinatie met een lagere rivierafvoer en (tijdelijk) minder neerslag zal dit vaker gaan gebeuren. Dit vraagstuk speelt zowel regionaal als landelijk, waarbij het eventueel aanpassen van de verdringingsreeks een mogelijkheid is. Er zijn veel maatregelen gecombineerd noodzakelijk om beter bestand te zijn tegen droogte. Bufferen en water vasthouden zijn voorbeelden maar ook het terugdringen van het verbruik zal bijdragen aan het verlagen van het risico.
	De Raad voor Leefomgeving en Infrastructuur stelt dat alle wateronttrekkingen vergunningplichtig zouden moeten worden: 'Om inzicht te krijgen in de omvang van al deze wateronttrekkingen en om te kunnen bijsturen als dit noodzakelijk is om onder het plafond te blijven, adviseren wij alle wateronttrekkingen vergunningplichtig of meldingplichtig te maken.' Wat is ervoor nodig om dat te bewerkstelligen?	Alle grondwateronttrekkingen in de provincie Utrecht zijn reeds meldings- of vergunningsplichtig. Waterschap Rivierland kent daarop een uitzondering voor particulieren en Waterschap Amstel Gooi en Vecht voor onttrekkingen van <5 m3/uur voor een duur van minder dan 1 week. Overigens ligt de grens voor het daadwerkelijk registreren van het onttrokken debiet bij meldingen bij enkele waterschappen hoger (> 12.000 m3/jaar). In het kader van het grondwateronttrekkingenplafond wordt hierover nog gesprekken gevoerd met de waterschappen. Voor oppervlaktewater zijn alleen kleine onttrekkingen niet vergunningsplichtig (hoeveelheid afhankelijk van type water waaruit onttrokken wordt). Een vergunningplicht voor kleine onttrekkingen kan veel extra "papierwerk" opleveren.
	Op welke termijn denkt de provincie het 'grondwaterplafond' (in het kader van grondwateronttrekkingen) in beeld te hebben? En is het wat u betreft inderdaad nodig alle onttrekkingen vergunningplichtig te maken, om dit plafond in beeld te kunnen krijgen?	Om de cumulatieve effecten van alle onttrekkingen gezamenlijk in beeld te brengen is een technisch onderzoek nodig. Daarna zal een afweging moeten worden gemaakt hoe deze effecten worden beoordeeld en de noodzaak voor een provinciaal / regionaal onttrekkingenplafond worden onderbouwd. De verwachte doorlooptijd daarvan is 1,5 jaar. Vergunningsplicht is niet strikt noodzakelijk om het onttrekkingenplafond te kunnen onderbouwen, betere registratie van alle meldingen wel. Het onttrekkingenplafond kan leiden tot een voorkeursvolgorde voor onttrekkingen met een bepaald doel. In deze voorkeursvolgorde kan vergunningverlening wel een instrument zijn om deze volgorde te kunnen sturen. De

Partij	Vraag	Antwoord
		noodzaak hiertoe moet blijken uit het nader onderbouwend onderzoek.
	In het advies van de Raad voor Leefomgeving en Infrastructuur staan drie hoofdzaken benoemd: hydromorfologische maatregelen, verminderen chemische belasting en verminderen nutriëntenbelasting. Hoe verhouden deze zich tot elkaar en wat is voor de provincie Utrecht de belangrijkste taak om keihard aan te werken?	In de presentatie is gezegd dat we deze drie herkennen en dat ze alle drie cruciaal zijn. De hydromorfologische maatregelen zijn verplicht om uit te voeren en vormen de basis voor een goede ecologie. Maar met een goede structuur alleen komt de vooruitgang van de ecologie niet goed op gang. Daar zijn lagere nutriënten concentraties voor nodig. Daarnaast geldt dat het eindoordeel nooit 'goed' scoort als wel de ecologie op orde is, maar niet de nutriënten. De chemische belasting kan vanwege het one-out, all-out principe ook zorgen voor een niet-goede score van het waterlichaam. Onze aanpak zal dus op alle drie de sporen richten. Via subsidies proberen we de hydromorfologische maatregelen snel uitgevoerd te krijgen. Dit doen we sinds 2009 met EU middelen en middelen toegekend door uw Staten. De nutriëntenbelasting is deels opgepakt door het Rijk en deels belegd in het UPLG. Voor de chemie is het van belang met de waterbeheerders en de Omgevingsdiensten te kijken naar de vergunningen voor lozingen. Dit is in gang gezet en is ook onderdeel van de KRW-impulsprogramma.